

Javaslat a
„Győri jogászképzés”
települési/tájegységi/ágazati
értéktárba történő felvételéhez

Készítette a Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar (magánszemély tagjai):

Prof. Dr. Smuk Péter (egyetemi tanár, dékán):..... (aláírás)

Dr. Knapp László (egyetemi docens, dékánhelyettes):..... (aláírás)

Dr. Bóka Zsolt (címzetes mesteroktató, ügyvéd):..... (aláírás)

Biczó Zalán (jogi szakkönyvtáros):..... (aláírás)

Győr, 2025.03.21.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Prof. Dr. Smuk Péter, Dr. Knapp László, Dr. Bóka Zsolt, Biczó Zalán (a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar nem jogi személy, a Széchenyi István Egyetem szervezeti egysége).

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Prof. Dr. Smuk Péter

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Győri jogászképzés

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- agrár- és élelmiszergazdaság
- egészség és életmód
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség
- sport
- természeti környezet
- turizmus és vendéglátás

a szakterületi besorolás indokolása:

Győri jogászképzés, amely 1776 és 1892 között, majd 1995 óta ismét ellátja a helyi és regionális jogász értelmiség oktatását. Működése idején a Győri Királyi Akadémia, majd a Jogakadémia az Észak-Dunántúl egyik szellemi bölcsőjévé vált. A felvilágosodás, a reformkor, majd a kiegyezés utáni évtizedek kiváló társadalom- és jogtudósai, államférfiúi, közírói oktatottak és tanultak az intézményben. A hallgatók közül kiemelendő az 1867-es kiegyezés jogi kereteinek megalkotója, a „haza bölcse”, Deák Ferenc, aki 1817 és 1821 között tanult Győrben. Az ő nevét vette fel az 1995-ben újraindult győri jogászképzésnek jelenleg intézményi keretet biztosító Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar. A modernkori jogászképzés a Jogakadémia szellemi örökségét gondozva látja el a következő jogászgenerációk magasszintű oktatását, valamint kiterjedt tudományos és ismeretterjesztő tevékenységre révén szellemi műhellyé, illetve a város és a vármegye egyik tudásbázisa vált az elmúlt három évtizedben.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:
- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: A győri jogászképzésnek 2003 óta helyet adó Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar a 9026 Győr, Aldozat utca 12. szám alatt található, de kari szervezeti egységeknek ad otthont a Győri Királyi Jogakadémia korábbi épülete a 9022 Győr Liszt Ferenc utca 17. szám alatt.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A győri jogászképzés története a XVIII. század első évtizedeire nyúlik vissza. Az itt működő jezsuita gimnáziumban 1700-tól kazuisztikát, majd logikát kezdtek oktatni. 1718-tól a tanulmányi rendszer két fokozatát különítették el; a gimnáziumi képzés mellett megjelent a felsőfokú képzés, amelyet „főiskola” illetve „akadémia” névvel illettek. A magyarországi felsőoktatás fejlődésének mérföldköve volt, hogy a hivatalnokképzés biztosítása érdekében a nagyszombati egyetem mellett a királynő 1776-ban öt akadémia (Győr, Kassa, Nagyszombat, Nagyvárad, Zágráb) működését engedélyezte. A Győri Királyi Akadémia – amely az öt közül egyedülként a mai Magyarország területén jött létre – az 1776/1777-es tanévben kezdte meg működését; az első ünnepélyes évnyitóra 1776. november 6-án került sor. A tanulmányi rendszert a királynő nevelés- és oktatásügyi reformokat tartalmazó, 1777-ben kiadott Ratio Educationis című rendelete határozta meg. Az Akadémia „államosítása” ezzel vált teljessé.

A Győri Királyi Akadémián három kar; a bölcséleti, a hittudományi és a jogi működött. A két, majd hároméves jogi tanulmányokat az kezdhette meg, aki a bölcséleti kar mindkét osztályát elvégezte. II. József rendelete értelmében az Akadémia az 1785/1786-os tanévtől Pécsen működött; majd másfél évtizedes távollét után, az észak-dunántúli vármegyék és a győri káptalan folyamodványára I. Ferenc király 1802-ben döntött az Akadémia Győrbe való visszahelyezéséről. A napóleoni háborúk Győr városát és az Akadémia működését sem hagyták érintetlenül. Az 1809. június 14-i kismegyeri csatában 29 hallgató vett részt, tiszteletükre 2012 júniusában emlékoszlopot állítottak a Széchenyi István Egyetem campusán.

Az Akadémia hallgatói az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban jelentős szerepet vállaltak, sokan lettek a nemzetőrség és a honvédség tagjai. A jogi képzés reformja keretében az Akadémia megszüntetése már a forradalom előtt felmerült, azonban erre csak 1850-ben – részben politikai okokból – került sor, a bölcséleti tárgyakat a győri főgimnáziumi képzésbe illesztették be.

A megszűnést követő másfél évtizedben Győr város és vármegye mindent megtett annak érdekében, hogy az Akadémia ismét létrejöhessen. A régi-új intézmény végül a kiegyezés évében, 1867-ben nyitotta meg kapuit *Győri Királyi Jogakadémia* néven. Az első igazgató Hajnik Imre lett, őt 1872-ben Kautz Gusztáv követte, aki az intézmény 1892-es bezárásáig állt annak élén. A jogakadémiák működését 1874-ben megreformálták, az oktatási struktúrát a tudományegyeteméhez igazították. Ennek szellemében a képzés ideje négy évre nőtt, és a Jogakadémiát *Győri Királyi Jog- és Államtudományi Karrá* nevezték át. Ugyanakkor kizárólag az egyetemi jogi karok adhattak doktori címet, és az ügyvédi vizsgák is csak ott voltak letehetőek. Az előzőek miatt a hallgatók száma folyamatosan csökkent, és egy 1888-ból származó királyi rendelet alapján az intézmény 1892 júliusában megszűnt.

A győri jogászképzés 1892-ben történt megszűnését követő egy évszázadban több elképzelés született annak újjáélesztésére, azonban ennek feltételei csak az 1990-es években váltak adottá. A győri felsőoktatási intézmények történetének mérföldköve volt, hogy 1968-ban megkezdte működését a *Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola (KTMF)*. Győr-Révfa városrészben épült fel a Főiskola campusa, amelyet 1974-től 1977-ig, az intézetek Győrbe telepítésével folyamatosan vehették birtokba az oktatók és a hallgatók. A KTMF

1986-ban vette fel Széchenyi István nevét. A Főiskola vezetése a nyolcvanas évek második felében célkitűzésként fogalmazta meg az egyetemmé válást. Ennek érdekében megtervezték az oktatási struktúra kiszélesítését; a műszaki mellett többek között a jogi és a közgazdasági képzés elindítását.

1992 októberében Szekeres Tamás főigazgató felkérte Bihari Mihályt, az Eötvös Loránd Tudományegyetem ÁJTK Politológia Tanszékének vezetőjét, hogy készítsen tanulmányt a jogi képzés megindításának lehetőségeiről a Főiskola egyetemmé történő fejlesztése keretében. Az anyag elkészülte után, 1993 januárjában került sor Győrben a Széchenyi István Egyetem koncepciójának bemutatására, amelynek a jogászképzés szerves részét képezte. A Szekeres Tamás által felkért hivatásbizottság vezetője Bihari Mihály volt, tagjai Szalay Gyula győri főiskolai tanár, Horváth Pál egyetemi tanár, Kukorelli István egyetemi docens, Hársfalvi Rezső egyetemi adjunktus és Nagy Tibor Gyula minisztériumi főosztályvezető voltak. Az 1995 júniusában Balogh József, Győr polgármestere, Ficzer Lajos, az ELTE ÁJTK dékánja és Szekeres Tamás főigazgató által aláírt együttműködési megállapodás alapján a győri jogászképzés az ELTE ÁJK kihelyezett tagozataként indulhatott meg 1995 szeptemberében. A hallgatók a budapesti jogi karral álltak jogviszonyban, az oktatás az ottani Tanulmányi és Vizsgaszabályzat és Tanterv alapján zajlott, a végzetek számára az Eötvös Loránd Tudományegyetem adott diplomát. A győri képzés szervezeti kereteit a dokumentum által felállított *ELTE ÁJTK – SZIF Oktatási Intézet* adta. Az Intézet alapító igazgatója Bihari Mihály egyetemi tanár, általános jogkörű igazgatóhelyettese Szalay Gyula főiskolai tanár lett.

A Széchenyi István Főiskola az egyetemmé válás érdekében a kilencvenes években az előbbieken bemutatott jogi oktatáson felül egyetemi szintű műszaki és közgazdasági szakokat is indított. A győri *universitas* koncepciójának kidolgozásával egyidejűleg – annak szerves részeként – került sor az önálló jogászképzés kereteinek kialakítására is. A kialakult személyi, tárgyi és intézményi feltételeknek köszönhetően az oktatási miniszter 2001-ben engedélyezte az „egyetemi szintű jogász alapképzési szak indítását” 2002. szeptember 1-jei hatállyal. A jogászképzés ekkor még nem önálló kar keretei között indult meg, hanem a Rechnitzer János dékán által vezetett Jog- és Gazdaságtudományi Kar Állam- és Jogtudományi Intézetének fő oktatási profiljaként, az Intézet 2006. január 1-jével vette fel a legnevesebb győri jurátus, Deák Ferenc nevét. A több mint egy évtizedes előkészítő munka eredményeként, a Széchenyi István Egyetem Szenátusa 2006 decemberében döntött a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar létrejöttéről.

Az immár önállóvá vált fakultás első dékánja Szalay Gyula volt 2007 és 2012 között, majd Lévainé Fazekas Judit 2013-tól 2021-ig, két cikluson keresztül látta el a Kar vezetését, Smuk Péter 2021 óta tölti be a dékáni tisztséget. Az 1995-ben újraindult győri jogászképzés az elmúlt évtizedekben szerves fejlődés eredményeként fokozatosan alakította ki oktatói és kutatói bázisát, kutatócsoportjait, sokrétű kapcsolatait a régió hivatásrendi képviselővel, nagy hangsúlyt helyezve a hallgatói tehetséggondozásra. A Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karon a jogászképzés mellett alap- és mesterszakok, angol nyelvű képzések, szakirányú továbbképzések állnak a hallgatók rendelkezésére, hogy gazdagíthassák a tanulmányaikat nappali és levelező tagozaton egyaránt. A színvonalas tudományos diákköri rendezvények (TDK), valamint a Batthyány Lajos Szakkollégium tehetséggondozó tevékenysége is nagyban hozzájárul a hallgatók szép eredményeihez. A kar mellett működő Deák Ferenc Alapítvány a Győri Jogászképzésért közhasznú szervezet immár tíz éve támogatja a tehetséges és szociálisan rászoruló hallgatókat. A modernkori győri jogászképzés 2025-ben ünnepli indításának 30. évfordulóját.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A győri jogászképzés meghatározó szerepet tölt be Győr, illetve az észak-dunántúli régió jo-

gász értelmisége utánpótlásának biztosításában, illetve a térség egyik szellemi műhelye. A Jogakadémia korszakának neves hallgatója volt – a teljesség igénye nélkül – Deák Ferenc, a kiegyezés jogi kereteinek megalkotója, Csány László, a Szemere-kormány közlekedési minisztere, Balogh Jenő későbbi igazságügy-miniszter, vagy Mikszáth Kálmán író. Győr város történetében fontos szerepet betöltő későbbi polgármesterek is itt tanultak, többek között Zechmeister Károly és Wennes Jenő. A modernkori győri jogászképzésen végzett hallgatók többsége mára a jogász hivatásrendek elismert tagjaivá váltak, számos esetben vezető pozícióban. Az ennek keretét biztosító Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar Magyarországon és nemzetközileg is elismert képzőhellyé vált, amelyre a város és a régió szélesebb közönségét is megszólítani képes tudásbázisként tekintenek. A győri jogászképzés gazdag hagyományaira, szakmai minőségére és széleskörű társadalmi szerepvállalására tekintettel javasoljuk az értéktárba történő felvételét.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Németh Ambrus: A Győri Királyi Tudomány-Akadémia története keletkezésétől 1785-ig. I. rész. Győregyházmegye Könyvsajtója, Győr, 1897.

Németh Ambrus: A Győri Királyi Tudomány-Akadémia története. II. rész. 1785–1806. Győregyházmegye Könyvsajtója, Győr, 1899.

Németh Ambrus: A Győri Királyi Tudomány-Akadémia története. III. rész. 1806–1850. Győregyházmegye Könyvsajtója, Győr, 1904.

Németh Ambrus: A Győri Királyi Jogakadémia története 1867-től 1892-ig. Győregyházmegye Könyvnyomdája, Győr, 1915.

Biczó Zalán (összegejt. és szerk.): A győri jogászképzés évszázadai. 3W Stúdió, Győr, 2008.

Biczó Zalán: A győri jezsuita jogakadémia alapítása és a Ratio Educationis (1777) hatása. Jog–Állam–Politika, 2009/2, 163–176.

Biczó Zalán: Az Akadémia a francia megszállás alatt. Jog–Állam–Politika, 2009/3, 192–193.

Biczó Zalán: Az akadémia megújulása az új tanulmányi rend nyomán és az akadémia jogi tanszékei. Jog–Állam–Politika, 2009/4, 201–210.

Biczó Zalán: A győri akadémia élete az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt és az akadémia megszüntetése. Jog–Állam–Politika, 2010/1, 145–157.

Biczó Zalán: A győri királyi jogakadémia megalakulásának előzményei. Jog–Állam–Politika, 2010/2, 181–192.

Biczó Zalán: Kautz Gusztáv és Simor János tevékenysége a győri királyi jogakadémia visszaállítása érdekében. Jog–Állam–Politika, 2010/3, 167–177.

Biczó Zalán: A Győri Királyi Jogakadémia visszaállításának dokumentumai és Lipovniczky István megnyitóbeszéde. Jog–Állam–Politika, 2010/4, 173–183.

Biczó Zalán (összegyűjt. és szerk.): A győri jogászképzés évszázadai. Universitas-Győr, Győr, 2011.

Biczó Zalán: A Győri Királyi Jogakadémia tanulmányi rendszere és viszonyai. Jog–Állam–Politika, 2011/1, 143–155.

Biczó Zalán: Deák Ferenc tanulóévei a győri Királyi Kerületi Akadémián. Jog–Állam–Politika, 2011/3, 177–191.

Knapp László: A Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar története. In: Szegedi András (szerk.): Sic itur ad facultatem: A győri jogászképzés húsz éve. Universitas-Győr, 2015. 10–29.

Knapp László: A modernkori győri jogi és igazgatási képzés huszonöt éve. Jog–Állam–Politika, 2020. évi különszám, 59–67.

Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar: Kartörténet <https://dfk.sze.hu/-kartortenet>.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: <https://dfk.sze.hu/kezdolap>.

III. MELLÉKLETEK

A Győri Királyi Akadémia Mária Terézia által adományozott pecsétjének színezett lenyomata, jelenleg a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar szimbóluma.

ma.

Forrás: <https://dfk.sze.hu/kezdolap>.

A Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar 9026 Győr, Áldozat utca 12. alatti épülete. *Fotó: saját felvétel.*

A Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar végzett jogászhallgatóinak doktoravatása. *Fotó: Csete Martin, MekliZ Fotóstúdió.*

A Győri Királyi Jogakadémia, majd Jog- és Államtudományi Kar épülete a 9022 Győr, Liszt Ferenc utca 17. alatt, amely a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar szervezeti egységeinek is helyet ad. *Fotó: saját felvétel.*

Deák Ferenc mellszobra, Máhr Géza alkotása a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar Áldozat utcai épületében. *Fotó: saját felvétel.*

A javaslat fenti *készítői* az első oldali aláírásunkkal (és mint a javaslat *támogatója* a támogatói nyilatkozat aláírásával) hozzájárulunk az általunk benyújtott javaslatban megadott adatok kezeléséhez, továbbá a benyújtott teljes dokumentáció, a csatolt dokumentumok, a saját készítésű fényképek és a filmek felhasználásához.

Továbbá a javaslat fenti készítői nyilatkozunk, hogy a nem saját készítésű dokumentumok, fényképek tekintetében az adott dokumentum tulajdonosa hozzájárult a térítésmentes szabad felhasználáshoz, amely magában foglalja a nyilvánosságra hozatalt a helyi (nemzeti) értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében, a fénykép készítője nevének feltüntetésével.

AJÁNLÁS
a „Győri Jogászképzés”
Győri Értéktárba történő felvételéhez

Tisztelt Győri Értéktár Bizottság!

A győri jogászképzés története a XVIII. század első évtizedeire nyúlik vissza. A magyarországi felsőoktatás fejlődésének mérföldköve volt, hogy a hivatalnokokképzés biztosítása érdekében Mária Terézia királynő 1776-ban öt akadémia működését engedélyezte, amelyek közül egyedülként a Győri Királyi Akadémia jött létre a mai Magyarország területén. A Győri Királyi Akadémia az 1776/1777-es tanévben kezdte meg működését a mai Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium épületében, a jogi kar mellett bölcséleti és hittudományi fakultásokkal.

A jogi oktatás a forradalom és szabadságharc leverése után szünetelt, majd 1867-től újra kinyitotta kapuit a mai Liszt Ferenc utca 17. szám alatt, ahol 1892-ig működött.

Százhárom évvel később, 1995-ben indulhatott újra a jogászképzés Győrben a Széchenyi István Főiskola és az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar együttműködésének eredményeként. 2002. január 1-től a Főiskolából Széchenyi István Egyetem lett, azóta a jogászképzést saját jogon folytatja, kiváló oktatókkal, tapasztalt gyakorlati szakemberekkel. A jogi stúdiumok végzése 2007. január 1-től önálló fakultás keretein belül lehetséges. A Jogakadémia leghíresebb hallgatója Deák Ferenc, a haza bölcsje volt, 2007-ben a győri jurátus nevét vette fel a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar.

A modernkori győri jogászképzés az elmúlt évtizedekben szerves fejlődés eredményeként fokozatosan alakította ki oktatói és kutatói bázisát, kutatócsoportjait, sokrétű kapcsolatait a régió hivatásrendi képviselővel, nagy hangsúlyt helyezve a hallgatói tehetséggondozásra. A kar mellett működő Deák Ferenc Alapítvány a Győri Jogászképzésért közhasznú szervezet immár tíz éve támogatja a tehetséges és szociálisan rászoruló hallgatókat. Az oktatók, kutatók nagy része a győri jogászképzésben nevelkedett, akik elkötelezettek alma materük, a győri jogi kar iránt.

A Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karon a jogászképzés mellett alapszakok, mesterszakok, angol nyelvű képzések, szakirányú továbbképzések állnak a hallgatók rendelkezésére, hogy gazdagíthassák tanulmányaikat nappali és levelező tagozaton egyaránt. A színvonalas tudományos diákköri rendezvények (TDK), valamint a Batthyány Lajos Szakkollégium tehetséggondozó tevékenysége is nagyban hozzájárul a hallgatók szép eredményeihez.

A győri jogászképzés az idei évben ünnepli a modernkori fennállásának 30. évfordulóját.

Mindezek tükrében a „Győri Jogászképzést” méltónak tartom a Győri Értéktárba történő bekerülésre. Tisztelettel kérem ennek támogatását!

Győr, 2025. 03. 20.

Tisztelettel:

Dr. Kerényi Ervin

ügyvéd

Győr díszpolgára

A Deák Ferenc Alapítvány a Győri
Jogászképzésért közhasznú szervezet
kuratóriumának tagja